

KUOLLUT SHOVINISMI JA ELÄVÄ SOSIALISMI

(KUINKA INTERNATIONALE VOIDAAN JÄLLEENRAKENTAA?)

Viimeisten vuosikymmenien kuluessa Saksan sosialidemokratia oli esikuvana Venäjän sosialidemokratialle ja vieläpä suuremmassa määrin kuin koko maailman sosialidemokratialle. Sen vuoksi on ymmärrettävää, ettei voida suhtautua tietoisesti, s.o. arvostelevasti, nykyään vallalla olevaan sosialipatriotismiin eli „socialistiseen” shovinismiin, ellei selvitetä mahdollisimman tarkasti omaa suhdetta tähän sosialidemokratiaan. Mitä se on ollut? mitä se on? mitä siitä tulee?

Ensimmäiseen kysymykseen voi antaa vastauksen vuonna 1909 julkaistu ja monille Euroopan kielille käännetty K. Kautskyn kirjanen „Tie valtaan”, jossa II Internationalen auktoriteettisin kirjailija on esittänyt täydellisimmän ja saksalaisille sosialidemokraateille (heidän antamiensa toiveiden kannalta) edullisimmän katsomukset aikakautemme tehtävistä. Palautamme tarkemmin mieleen tuon kirjasen; se on oleva sitä hyödyllisempää, mitä useammin nykyään hyljeksitään häpeällisesti „unohdettuja sanoja”.

Socialidemokratia on „vallankumouksellinen puolue” (kirjaseen ensimmäinen lause), ei ainoastaan siinä mielessä, missä höyrykone on vallankumouksellinen, vaan „vielä muussakin mielessä”. Se pyrkii proletariaatin suorittamaan poliittisen vallan valtaamiseen, proletariaatin diktatuuriin. Kautsky tekee pilkkaa niistä, jotka „eivät luota vallankumoukseen”, ja kirjoittaa: „Jokaisen huomattavan liikehittimisen ja kapinan yhteydessä meidän on luonnollisesti otettava huomioon tappion mahdollisuus. Ennen taistelua

vain hupsu voi luulla olevansa aivan varma voitosta". „Asiamme suoranaista kavaltamista" olisi se, jos kieltäydettäisiin ottamasta huomioon voiton mahdollisuus. Kun sota syttyy, on vallankumous mahdollinen niin sodan aikana kuin sen jälkeenkin. Nimenomaan milloin luokkaristiriitojen kärjistyminen johtaa vallankumoukseen, sitä ei voida määritellä, mutta „voin väittää aivan varmasti, että vallankumous, jonka sota tuo tullessaan, puhkeaa joko sodan aikana tai välittömästi sen jälkeen": ei ole mitään sen latteampaa kuin on „rauhallisen sosialismiin kasvamisen" teoria. „Ei ole mitään sen erheellisempää kuin se mielipide, että taloudellisen välttämättömyyden tietoaaminen muka merkitsee tahdon heikkenemistä". „Taistelun haluna tahdon määräävät: 1) taistelun hinta; 2) voiman tunto ja 3) todellinen voima". Kun Engelsin kuuluisaa „Luokkataistelut Ranskassa" teoksen esipuhetta yritettiin (muun muassa „Vorwärtsissä"*) tulkita opportunistin mielessä, niin Engels kiivastui ja sanoi „häpeälliseksi" sellaista oletusta, että hän on „hinnalla millä hyvänsä hankitun laillisuuden rauhallinen ihailija". „Meillä on täysi syy ajatella, että olemme astumassa valtiovallasta käytävän taistelun kauteen"; tämä taistelu voi kestää vuosikymmeniä, sitä emme tiedä, mutta „kaiken todennäköisyyden mukaan se johtaa lähitulevaisuudessa proletariaatin huomattavaan voimistumiseen, ellei sen diktatuuriin Länsi-Euroopassa". Vallankumoukselliset ainekset lisääntyvät: vuonna 1895 Saksan 10 miljoonasta valitsijasta oli proletaareja 6 miljoonaa ja 3½ miljoonaa sellaisia, joiden edut oli sidottu yksityisomistukseen. Vuonna 1907 viimeksi mainittujen lukumäärä lisääntyi 0,03 miljoonalla ja ensiksi mainittujen 1,6 miljoonalla! Ja „eteenpäinkulkuvauhti käy heti erittäin nopeaksi, kun koittaa vallankumouksellisen kuohunnan aika". Luokkaristiriidat eivät heikkene, vaan kärjistyvät, elämä käy yhä kalliimmaksi ja imperialistinen kilpataistelu, militarismi, aivan raivoisaksi. Lähenee „uusi vallankumousten aika-kaus". Verojen mietön kasvu „olisi jo aikoja sitten johtanut sotaan, joka on ainoa vallankumouksen vaihtoehto... jollei juuri tämä vallankumous vaihtoehtona olisi vieläkin lähempänä sodan kuin aseellisen rauhan jälkeen".

* — „Eteenpäin". *Toim.*

„Maailmansota käy uhkaavan läheiseksi; ja sota merkitsee myös vallankumousta”. Vielä v. 1891 Engels saattoi pelätä ennen aikaista vallankumousta Saksassa, mutta sen jälkeen „tilanne on muuttunut suuresti”. Proletariaatti „ei voi enää puhua *ennenaikaisesta* (kursivointi Kautskyn) vallankumouksesta”. Pikkuporvaristo on hyvin epäluotettavaa ja suhtautuu entistä vihamielisemmin proletariaattiin, mutta kriisin kaudella se „voi joukoittain siirtyä meidän puolellemme”. Kysymys on vain siitä, että sosialidemokratia „pysyisi järkkymättömänä, johdonmukaisena ja leppymättömänä”. On epäilemätöntä, että olemme astuneet vallankumouskauteen.

Tällä tavalla Kautsky kirjoitti jo ammoisina aikoina, kokonaista viisi vuotta sitten. Sellaista oli tai oikeammin sanoen lupasi olla Saksan sosialidemokratia. Sellaista sosialidemokratiaa voitiin ja tuli kunnioittaa.

Katsokaapa, mitä tuo Kautsky nyt kirjoittaa. Tässä tärkeimmät kohdat hänen artikkelistaan „Sosialidemokratia sodan aikana” („Neue Zeit”* № 1, 2/X 1914): „Puolueemme on käsitellyt paljon harvemmin sitä kysymystä, miten on käytäydyttävä sodan aikana, kuin sitä, miten sota estetään”... „Hallitus ei ole milloinkaan niin voimakas, puolueet eivät ole milloinkaan niin heikkoja kuin sodan alussa”. „Sota-aika on vähiten sopivaa aikaa rauhallista pohdiskelua varten”. „Nyt on käytännön kysymyksenä: oman maan voitto vaiko tappio”. Sopimus sotivien maiden puolueiden kesken sodanvastaisista toiminnoista? „Käytännössä ei ole vielä milloinkaan kokeiltu mitään sellaista. Olemme aina väittäneet sen olevan mahdotonta”... Ranskalaisten ja saksalaisten sosialistien välinen erimielisyys „ei ole periaatteellista” (kummatkin puolustavat isänmaata)... „Kaikkien maiden sosialidemokraateilla on yhtäläinen oikeus tai yhtäläinen velvollisuus osallistua isänmaan puolustukseen: yhdenkään kansakunnan ei pidä moittia siitä toista”... „Internationaleko kärsinyt vararikon?” „Puolueko kieltäytynyt puolustamasta suoraan puolueperiaatteitaan sodan aikana?” (Mehringin sanat lehden samasta numerosta.) Erheellinen mielipide... Ei ole mitään syytä tuollaiseen pessimismiin... Erimielisyys ei ole periaatteellista...

* — „Uusi Aika”. Toim.

Periaatteiden yhteisyys säilyy... Ellei alistuttaisi sota-ajan lakeihin, johtaisi se „yksinkertaisesti lehdistömme lakkauttamiseen”. Näihin lakeihin alistuminen „merkitsee yhtä vähän kieltäytymistä puolueperiaatteiden puolustamisesta kuin puoluelehdistömme samantapainen toiminta sosialistivastaisen poikkeuslain Damokleen miekan alla”.

Olemme tarkoituksellisesti esittäneet alkuperäiset sitaattit, sillä on vaikea uskoa, että tuollaisia asioita on voitu kirjoittaa. Kirjallisuudesta (paitsi ehkä suoranaisten luopioiden „kirjallisuutta”) on vaikea löytää näin omahyväisiä typeryyksiä, näin häpeällistä... totuudesta poikkeamista, näin rumaa kieräilyä, jolla verhotaan mitä ilmeisintä luopumista niin sosialismista yleensä kuin niistä tarkoista kansainvälisistä päätöksistäkin, jotka on hyväksytty yksimielisesti (esim. Stuttgartissa ja varsinkin Baselissa) juuri nykyisen luontoista Euroopan sota-aikaa silmällä pitäen! Olisi kunnioituksen puutteita lukijaa kohtaan, jos ottaisimme „vakavalta kannalta” Kautskyn väitteet ja yrittäisimme „analysoida” niitä: sillä kun Euroopan sota ei monessakaan suhteessa muistuta tavallista ja „pientä” juutalaispogromia, niin „socialistiset” todistusperusteet, joilla puolustellaan tähän sotaan osallistumista, sitävastoin muistuttavat täydellisesti niitä „demokraattisia” todistusperusteita, joilla puolustellaan juutalaispogromiin osallistumista. Pogromin puolustukseksi esitettyjä todistusperusteita ei analysoida: niistä vain mainitaan niiden kirjoittajien sitomiseksi häpeäpaaluun kaikkien tietoisien työläisten edessä.

Mutta miten on voinut käydä niin, kysyy lukija, että II Internationalen huomatuin auktoriteetti, että kirjailija, joka on puolustanut artikkelimme alussa esitettyjä katsomuksia, on vajonnut niin syväälle, että hänen asemansa on „kurjempi kuin luopion”? Se on käsittämätöntä vain sille, vastamme me, joka — ehkä tahtomattaan — on sillä kannalla, että oikeastaan ei ole tapahtunutkaan mitään erikoista, että on helppo „rakentaa sopu ja unohtaa” j.n.e., s.o. nimenomaan luopiomaisella kannalla. Mutta ken on vakavissaan ja vilpittömästi tunnustanut socialistiset vakaumukset ja hyväksynyt artikkelin alussa esitetyt katsomukset, häntä ei ihmetytä se, että „„Vorwärts” on kuollut” (L. Martovin sanonta pariisilaisessa „Golosissa”) ja Kautsky „on kuollut”. Eri yksilöiden vararikko ei ole mikään ihme suurten

maailmanmurrosten kausina. Erittäin suurista ansioistaan huolimatta Kautsky ei ole milloinkaan ollut niitä miehiä, jotka ovat suurten kriisien aikana asettuneet heti marxilaisiin taisteluasemiin (palauttakaamme mieleen hänen horjuntansa millerandismi-kysymyksessä ³⁸).

Meillä on nykyään juuri sellainen kausi. „Ampukaa ensimmäisinä, herrat porvarit!” kirjoitti Engels v. 1891 puolustaen (ja aivan oikein) sitä, että meidän, vallankumouksellisten, on käytettävä porvarillista laillisuutta niin sanotun rauhallisen perustuslaillisen kehityksen kaudella. Engelsin ajatus oli selvääkin selvempi: me, tietoiset työläiset, ammuimme seuraavina; siirtyäksemme vaalilipusta „ammuntaan” (s.o. kansalaissotaan) meidän on edullisempaa käyttää nyt hyväksemme hetkeä, jolloin porvaristo itse hajottaa pystyttämänsä laillisuuden perustan. Ja v. 1909 Kautsky ilmaisi kieltämättä kaikkien vallankumouksellisten sosialidemokraattien mielipiteen sanoessaan, että vallankumous Euroopassa ei voi nyt olla *ennenaikainen* ja että sota merkitsee vallankumousta.

Mutta „rauhallisen” aikakauden vuosikymmenet jättivät jälkensä: ne loivat kiertämättömästi opportunistin kaikissa maissa ja turvasivat sille valta-aseman parlamentti-, ammattiliitto-, sanomalehti- y.m. kihojen keskuudessa. Euroopassa ei ole ainoatakaan maata, jossa ei olisi muodossa tai toisessa käyty pitkällistä ja sitkeää taistelua opportunistia vastaan, jota koko porvaristo on miljoonin keinoin tukenut vallankumouksellisen proletariaatin rappeuttamiseksi ja heikentämiseksi. Sama Kautsky kirjoitti 15 vuotta sitten, bernsteiniläisyyden ³⁹ alkuajoina, että jos opportunisti muuttuisi mielialasta suuntaukseksi, niin kah-tijakautumisesta tulisi päivänkysymys. Ja meillä Venäjällä työväenluokan sosialidemokraattisen puolueen luonut vanha „Iskra” kirjoitti 2. numerossaan, vuoden 1901 alussa, artikkelissa „XX vuosisadan kynnyksellä”, että XX vuosisadan vallankumouksellisella luokalla on (niinkuin XVIII vuosisadan vallankumouksellisella luokalla, porvaristolla) oma *Girondensa* ja oma *Vuorensa* ⁴⁰.

Euroopan sota merkitsee mitä suurinta historiallista kriisiä, uuden aikakauden alkua. Kuten jokainen kriisi, sota kärjisti syvällä piilleitä ristiriitoja ja toi ne ilmi, repi rikki kaikki ulkokultaisuuden pottävät naamiot, heitti syrjään

kaiken sovinnaisuuden, hävitti mädät tai jo mätänevät auktoriteetit. (Tähän, sulkeissa sanottuna, sisältyy kaikkien kriisien hyväatekevä ja edistykellinen vaikutus, jota eivät käsitä vain tylsät „rauhallisen kehityksen” ihailijat.) II Internationale, joka 25—45 vuodessa (riippuen siitä, lasketaanko vuodesta 1870 vai 1889) ehti tehdä erittäin tärkeän ja hyödyllisen työn sosialismin laajan levittämisen sekä sen voimien valmistelevan, yksinkertaisen, ensimmäisen järjestämisen alalla, on täyttänyt historiallisen tehtävänsä ja kuollut pikemminkin opportunistien kuin von Kluckien voittamana. Antaa kuolleitten haudata kuolleensa. Antaa tyhjäänpäiväisten touhuilijain (jollei shovinistien ja opportunistien vehkeilevien lakeijain) „ahertaa” nyt Vanderveldien ja Sembat’in saattamiseksi yhteen Kautskyn ja Haasen kanssa, aivan kuin edessämme olisi Ivan Ivanytsh, joka on haukkunut Ivan Nikiforytshia „hanheksi” ja kaipaa sitä, että kaverit „tönisivät” häntä vihamiestään kohti. Internationale ei merkitse sitä, että yhden pöydän ääressä istuisivat ja kirjoittelisivat tekohurskasta ja monimutkaista päätöslauselmaa ihmiset, joiden mielestä todellista internationalismia on se, kun saksalaiset sosialistit puolustelevat Saksan porvariston kehotusta ampua ranskalaisia työläisiä ja ranskalaiset — Ranskan porvariston kehotusta ampua saksalaisia työläisiä „isänmaan puolustuksen nimessä”!!! Internationale merkitsee sitä, että ihmiset, jotka meidän vaikeina päivinä kykenevät puolustamaan sosialistista internationalismia käytännössä, s.o. kokoamaan voimansa ja „ampumaan seuraavina” *oman* „isänmaansa” hallitusta ja komentavia luokkia kohden, lähentyisivät toisiaan (ensin aatteellisesti ja sitten, ajan tullen, organisatorisestikin). Tämä on vaikea tehtävä, joka vaatii melkoista valmistelutyötä ja suuria uhreja, eikä siitä suoriuduta tappioitta. Mutta juuri siksi, kun se ei ole helppo tehtävä, se pitää suorittaa vain niiden kanssa, jotka *haluavat* sen suorittaa eivätkä pelkää katkaista täydellisesti suhteitaan shovinisteihin ja sosialishovinismin puoltajiin.

Eniten tekevät sosialistisen eikä shovinistisen internationalen vilpittömän eikä kaksinaamaisen ennallistamisen hyväksi sellaiset miehet kuin Pannekoek, joka artikkelissaan „Internationalen vararikko” kirjoitti: „jos johtomiehet kokoontuvat yhteen ja yrittävät liimata paikkoja

erimielisyyksien päälle, niin sillä ei tule olemaan mitään merkitystä”.

Sanokaamme suoraan niin kuin asia on: sota kuitenkin *pakottaa* tekemään sen, ellei huomenna, niin ylihuomenna. Kansainvälisessä sosialismissa on kolme virtausta: 1) shovinistit, jotka noudattavat johdonmukaisesti opportunistin politiikkaa; 2) opportunistin johdonmukaiset viholliset, jotka kaikissa maissa alkavat jo korottaa ääntään kuuluville (opportunistit ovat lyöneet heistä suurimman osan hajalle, mutta „lyödyt armeijat ovat hyviä oppimaan”) ja kykenevät harjoittamaan vallankumouksellista toimintaa kansalaissodan suuntaan; 3) hämmentyneet ja horjuvat ihmiset, jotka nykyään laahustavat opportunistien perässä ja aiheuttavat proletariaatille eniten vahinkoa tekopyhillä yrityksillään puolustella melkein tieteellisesti ja marxilaisesti (leikki pois!) opportunistia. Osa tähän kolmanteen virtaukseen hukkuvista voidaan pelastaa ja johdattaa takaisin sosialismiin, mutta vain noudattamalla politiikkaa, joka edellyttää mitä päättäväisintä pesäeroa ja irtaantumista ensimmäisestä virtauksesta, kaikista niistä, jotka saattavat puoltaa määrärahojen puolesta äänestämistä, „isänmaan puolustusta”, „sota-ajan lakeihin alistumista”, legaalisuuteen tyytymistä, kansalaissodasta kieltäytymistä. Vain ne, jotka harjoittavat *tätä* politiikkaa, todella rakentavat sosialistista Internationalea. Otettuamme yhteyden Keskuskomitean Venäjän-kollegioon ja Pietarin työväenliikkeen johtaviin aineksiin, vaihdettuamme mielipiteitä heidän kanssaan ja tultuamme vakuuttuneiksi siitä, että perusasiassa ollaan yksimielisiä, me puolestamme voimme Pääänenkannattajan toimituksena ilmoittaa puolueemme nimessä, että vain tuohon suuntaan tehty työ on puoluekantaista ja sosialidemokraattista työtä.

Saksan sosialidemokratian kahtiajakautuminen tuntuu ajatukselta, joka „epätavallisuudellaan” monia kovasti pelottaa. Mutta objektiivinen tilanne on takeena siitä, että joko tapahtuu tämä epätavallinen (sanoivathan Adler ja Kautsky Kansainvälisen sosialistisen toimiston⁴¹ viimeksi pidetyssä istunnossa vuoden 1914 heinäkuussa, että he eivät usko ihmeisiin ja siksi he eivät usko Euroopan sotaan), — tahi me tulemme olemaan sen tuskallisen mätänemisen todistajina, mikä aikoinaan oli Saksan sosialidemokratiaa.

Niille, jotka ovat tottuneet ylettömästi „uskomaan” (*entiseen*) Saksan sosialidemokratiaan, muistutamme lopuksi vielä vain siitä, miten henkilöt, jotka monia vuosia ovat olleet vastustajiamme useissa kysymyksissä, alkavat päätyä ajatukseen tuollaisesta kahtiajakautumisesta; — miten L. Martov kirjoitti „Golosissa”: „„Vorwärts” on kuollut”; „socialidemokratia, joka ilmoittaa kieltäytyvänsä luokkataistelusta, tekisi paremmin, jos tunnustaisi avoimesti sen, mitä on, ja laskisi väliaikaisesti järjestönsä hajalle, lakkauttaisi äänenkannattajansa”; — miten Plehanov, „Golosin” lehtiselostuksen mukaan, sanoi referaatissaan: „vastustan kovasti kahtiajakautumista, mutta kun järjestön eheyden vuoksi uhrataan periaatteet, niin silloin kahtiajakautuminen on parempi kuin valheellinen yhtenäisyys”. Plehanov sanoi tämän saksalaisista radikaaleista: hän näkee rikan, joka on saksalaisten silmässä, mutta ei huomaa malkaa omassa silmässään. Se on hänen yksilöllinen erikoispiirteensä, johon me kaikki olemme tottuneet liiankin hyvin viimeisten 10 vuoden kuluessa, joiden aikana Plehanov on kannattanut radikalismia teoriassa ja opportunistia käytännössä. Ja kun sellaisetkin miehet, joilla on *tuollaisia* henkilökohtaisia... omituisuuksia, alkavat puhua saksalaisten keskuudessa tapahtuvasta kahtiajakautumisesta, niin se on ajanmerkki.

„Sotsial-Demokrat” № 35,
joulukuun 12 pnä 1914

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat”
lehden tekstin mukaan